

jo ingenlunde vor Mening, vi, som hilste denne Lovs Forelæggelse med Glæde. Det var jo tvertimod Meningen, at der derved skulde vindes Midler til at gjøre Meget, hvortil netop de Smaa i Samfundet trænge. Ja, der er jo forelagt en Sygekasselov, men der er jo saa mange andre Omraader, hvor Sagen staar saaledes, at der ikke kan gjøres det, som burde gjøres, fordi man idelig møder det Svar: Vi have ikke Raad dertil, vi have ikke Midler dertil. Min Embedsstilling fører med sig, at jeg skal føre Tilhyn med Skolevæsenet, og jeg har derfor idelig at gjøre med Forslag til Forbedring af Almueskolevæsenet, en Forbedring, som netop vilde komme de Smaa i Samfundet fortrinnsvis til Gode, de, som ikke have Raad til at give deres Børn anden Undervisning end den, som kan faaes i den almindelige Kommuneskole. Og det er hvert Dieblit, at Forslag i saa Henseende mødes med det Svar: Ja, men Kommunerne ere saa overlæssede med kommunale Byrder, de have ikke Raad til at udvide Skolebygningerne, de have ikke Raad til at anlætte flere Lærere; det Svar møder man altid, og jævnlige er Forholdet saaledes, at man maa tage Hensyn dertil, og paa samme Maade lunde meget gjøres, naar man havde Midler dertil, netop til Fordel for de Smaa i Samfundet. Jeg er overbevist om, at jeg vil have alle mine Meningsfæller med mig, naar jeg siger, at det, vi vare glade ved, da der blev forelagt et Lovforslag om, at Halvdelen af Udbyttet af denne Stat skulde tilfalde Kommunerne; det var ikke det, at vi vilde komme til at spare i vore Skatter, det var ikke det, det gjaldt om, hverken for Hartkornsbrugere eller for dem, der bo i Kjøbstæderne — jeg regner mig med til begge Parter — men det, vi vare glade ved, var, at Kommunerne lunde faae Midler i Hænde til at gjøre det, der skulde gjøres, for at Kommunerne kunne komme til at arbejde til Gavn for Befolkningen og særlig til Gavn for dem, der ere blevne kaldte Samfundets Stedbørn. Naar jeg fremfører disse Udtalelser her, er det for at forsøge indstændig at lægge de Herrer paa den anden Side paa Sinde, hvilken Betydning denne Lov har for vort Samfund og for vort Folk. Jeg tror, at ogsaa i den Henseende blev dette Lovforslag hilst med Glæde af mine Meningsfæller, at vi tænkte: Ja, her er da et Lovforslag, hvorom man maa kunne enes, hvilket Hartstands punkt man end indtager, her er et Lovforslag, som man maa kunne forsøge at faae Noget ud af til Gavn og Velsignelse for vort Folk. Og jeg vil derfor — jeg tror dog ikke, at mit Ord vil blive hørt — gjerne lægge de Herrer

paa den anden Side paa Sinde at gjøre, hvad de kunne, for at der ved fælles Imødekommen kan komme Noget ud af dette Lovforslag, dette Forslag, som efter min Mening er det vigtigste for vort Folkelig, som i mange Aar har været forelagt for Rigsdagen.

**Ordføreren (Madsen):** Jeg vil kun med Hensyn til den høitærede Finanzministers Endringsforslag om de 20 Potter ren Alkohol af enhver Beholdning sige, at naar Toldvæsenet ikke har Noget imod det og ikke er bange for den Uleilighed, det kan medføre, saa holde vi ikke saa afgjort paa vort, men henstille altsaa nærmest til Thinget, om det vil foretrække at følge den høitærede Finanzminister i saa Henseende. — Med Hensyn til, hvad den ærede Ordfører for Mindretallet bemærkede, saa er der Noget, som jeg vil slaa fast, og det er, at den ærede Ordfører anerkjendte Udtalelserne af den af mig citerede Autoritet, og jeg skjønner ikke rettere, end, at de afgjort maa godtgjøre, at det ikke er begrundet, naar Mindretallet roser sig af Retfærdighed lige overfor den Uretfærdighed, som Flertallet skulde gjøre sig skyldig i. Tvertimod viser det sig altsaa, at Mindretallet netop vil give dem, som have Noget, Mere, medens de, som have Mindre, faae Mindre. Mindretallet vil altsaa give i omvendt Proposition til Velhavenheden. Naar det er Tilfældet, at disse Afgifter i Almindelighed blive saaledes, at de nogenlunde være til Statteevnen, saa skjønner jeg ikke rettere, end at denne Anvendelse ikke kan dadles af Retfærdighedshensyn. Saa forsøgte den ærede Ordfører at sige, at dette kun sigtede til Forholdene, som de nu ere, og at, naar vi nu fik disse Afgifter hævede eller formindskede, saa vilde Forbruget stige. I den Anledning vil jeg gjøre en Bemærkning. Det er netop ogsaa en af de Grunde, hvorfor jeg egentlig ikke tror, at denne Ophævelse af Toldafgiften vil have den Forbedring i Velvære og Velstand til Følge, som det dog maatte være ønskeligt, derigjennem at Vedkommende lægge Noget til Side. Naar Tolden bortfalder, saa bruger man nemlig Mere, og naar saa Aaret er omme, saa er Status den samme som tidligere. Derfor er det, at jeg mener, at denne Henlæggelse til Anvendelse for Kommunerne i sociale Diemed har den Betydning, at den lunde virke som en tvungen Sparekasse, hvor der lægges Noget hen, saaledes at man derigjennem kan sikkre Midler til Sygehjælp og eventuelt ogsaa videregående Understøttelse i Trængselsfælde. Derigjennem vilde Afgiften virke ulige henfigtsmæssigere og heldigere end